גמ׳ פשוט עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר׳ חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א״נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום הוא לו ר׳ אלעזר דתנן האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא תניא נמי הכי מודה ר׳ שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ע״מ שאני כהן ונמצא לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר״ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני ע״מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליג אלא פליג ברישא וה״ה לסיפא הכא נמי פליג ברישא וה״ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון פליג ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותיי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת ר׳ יהודה אומר עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא ר׳ יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום תרגום דידן והני מילי דא״ל קריינ׳ אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר הלכות ור׳ יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר׳ מאיר אומר הלכות ר׳ יהודה אומר מדרש

מאי

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מתוכו.** תחת הכתב: **מקושר.** התם מפרש לה בבבא בתרא שתקנוהו לכהנים שאין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנו לה וממתרט לאחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ואדהכי והכי מייתבא דעתיה. מניח בראשו שיטה חלק וכותב שיטה ושיטה חלק וכותב שיטה וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר וכן שלישי והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר וילפינן התם דגט פשוט עדיו שנים מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים ושאר טופס השטר כתוב כדרכו: **שניהם פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים: **שיכול לעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכך וטעמא דת״ק מפרש התם (דף קסד:) דקסבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה שאין כותבין זמן למקושר מלותה שנה אלא משנה של אחריה: **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר מקושר ועשאו פשוט פסול דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה ובהאי לא איירי תנאי קמאי אלא כשאינה במקום עדים והיינו דהוינן בה ות״ק לית ליה מנהג המדינה ומאן פליג עליה בהאי: ומשני ודאי פלוגתא אחריתא היא ומיהו באתרא דנהיגי כו׳: **עביד לי פשוט.** שליחות קלה: **ועבד מקושר.** שליחות כבידה רשב״ג סבר מראה מקום הוא לו לאמר די לך בפשוט וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה אף במקושר כשר ותנאי קמאי פליגי עליה ואמרי קפידא הוא ודווקא אמר ליה לעשותו פשוט: **מראה מקום היא לו.** שם תמצאנו ולתנא קמא הוי קפידא אי איפשי שתקבלנו אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר: **בשבח ממון.** הוא דאמר ר״ש דלאע״פ שהטעה מקודשת דמשמתא ניחא לה: **אבל בשבח יוחסין.** על מנת שאני ממזר ונמצא שהוא נתין לא ניחא לה בשבחו מפני שהוא מתגאה עליה: **מסאנא דרב מכרעאי.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפילה בו שאיני יכולה להלך בו ומשל הוא: **נתין.** זה גבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים ואמרי׳ ביבמות (דף עח:) דוד גזר עליהם: **מגודלת.** גדולה וראויה לשמשני: **אלא פליג ברישא.** בבבא קמייתא גבי עני ונמצא עשיר: **וה״ה.** דפליג בבבא בתרייתא גבי שפחה וכיון דפליג ברישא דאם הטעה לשבח לאו טעותא היא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא הכי נמי גבי שבח יוחסין לא איצטריך אפלוגי דפליג ברישא בשבח ממון וה״ה דפליג בסיפא לשבח יוחסין: **התם.** גבי בת או שפחה מגודלת: **אידי ואידי.** רישא דעני ונמצא עשיר וסיפא דאין לו שפחה ויש לו תרווייהו לשבח ממון הוא כיון דגלי ר״ש פלוגתא ברישא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא: **הכא.** גבי לוי ונמצא כהן: **דשבח יוחסין הוא.** ואיכא למימר דמודה ר׳ שמעון בהא משום דמסאנא דרב מכרעאי הוא אם איתא דפליג ר׳ שמעון עליה נתנייה: **גדלת.** חשובה: **לא ניחא לי.** שתהא שפחה חשובה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא גבי שבבתאי משום שהיא חשובה מלויה לספר עם שכינותיה ותשמע ממני דברים ותסדר אותם לפני שכינותי ותתן אותי בפיהם ללעג וקלס: **יתרגם מדעתיה.** בתמיה שלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק כצורתו.** שבא לחסר תוספת התרגום שלנו לומר לא אתרגם פסוק זה אלא כצורתו כגון לא תענה על ריב (שמות כג) לא תסהיד על דינא הרי זה בדאי: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף גם אני בכל מקום שארצה: **הרי זה מחרף.** מבזה את המקום משנה את דבריו. ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי׳ במגילה (דף ג.) ומשום שכל זה תרגום: **והני מילי.** דסגי בשלשה פסוקים דאמר לה קריינא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס״ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקראות (ספר ויקרא):

ה״ג

שיכול לעשותו פשוט. פי׳ בקונטרס אי משום שיש אויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש סופרים הרבה שאינם אומנים לסדר כתיבתן ומניחין אויר בין השיטות ונראה דלפי׳ יש חלק הרבה אין לחוש ולע״ג דגט קרח פסול לא מיקרי קרח אלא כשיש שיטות של חלק טפי מן העדים החתומים בו אבל אם יש עדים החתומים בו כשיטות של חלק לא מיקרי קרח: **מאי** מגודלת גדלת. פי׳ הקונטרס חשובה ומתוך שהיא חשובה בעיני האנשים דבריה מקובלים ורבינו חננאל פי׳ מגדלת שער כמו מגדלא שער נשיא (חגיגה דף ד:) ומתוך שהולכת מבית לבית לקלוע מספרת כל הדברים ממנה:

המתרגם פסוק כצורתו. פירוש כמשמעותו כגון לא תענה על ריב מתרגם לא תסהיד על דינא הרי זה בדאי דאדרבה מצוה הוא להוציא הדין לאורה אלא הכי מתרגם לא תתמנע מלאלפא למאן דמתבעי מינך בדינא והמוסיף עליו פי׳ בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף אני בכל מקום שארצה הרי זה מחרף פירוש מבזה את השם משנה את דבריו ואונקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן התרגום שנשתכח וחזר ויסדו כדאמר במגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש המתרגם פסוק כצורתו כגון ויראו את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו (א) דאמר וחזו ית מלאכא דאלהא הרי זה מחרף שתולה שבח המקום במלאך אלא הכי מתרגמי׳ וחזו ית יקרא דאלהא דישראל:

לבנות

א (מיי׳ פ״ד מהל׳ גירושין הלכה כב טוש״ע אה״ע סימן קל סעיף ד):
צב ב מיי׳ פ״ט מהל׳ גירושין הלכה לד סמג עשין נ טוש״ע אה״ע סימן קמא סעיף מט:
צג ג ד ה מיי׳ פ״ח מהל׳ אישות הל׳ ד טוש״ע אה״ע סימן לח סעיף כה:
צד ו מיי׳ שם טור שו״ע שם סעיף כו:

◆

מוסף רש״י

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן, וכל שטרות קרויין גט כדאמרינן בעלמא גט חוב שאין בו אחריות, וכן בגיטין וכן בשטרות מיירי כדאמרינן בגמרא כדי שלא תחלוק בין גיטין לשטרות (רשב״ם ב״ב קס.). **עדיו מתוכו.** בסוף השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו (שם). **מקושר עדיו מאחוריו.** כותב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח״כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר, והעדים חותמין מבחוץ כענין שפירשו אמוראי בגמרא ובלבד שלא יהיו קשריו מרובין מעדיו, כדתנן במס׳ גיטין (פא.) דהוה ליה קרח, ונוסף של שטר כתוב כולו כעין פשוט חוץ הנקרא אנלגו הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל כפלי עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קשת הסופר, וכן תוכה בגמרא שהעדים חותמין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ (שם ועי״ש הציור). **שניהם פסולים.** שלא נעשו כתיקון חכמים, ואם שטר חוב הוא אינו גובה בו מן הלקוחות, ואם גט אשה אינה מתגרשת (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט (שם). **ות״ק לית ליה מנהג המדינה.** בתמיה, אם רשב״ג בא לומר שדינו פשוט ומקושר המפורשין לת״ק אם יש מדינה שנהגו לשנות דינם כענין אחר הכל כמנהג המדינה, והלא ת״ק נמי מודה בהא (שם קסה.). **באתרא דנהיגי בפשוט כו׳.** אלא לפרש בלאיה מנהג המדינה מלו לפלוגי ת״ק ור״ש (שם). **דודאי קפידא.** ואם גט אשה פסול לגרש בו (שם). **מר סבר קפידא.** ולע״ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר, כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר, ורשב״ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מראה מקום הוא לו שאם טורח לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר טפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם (שם). **ממקום אחר פסול.** שהיא אינה רוצה להתגרש במקום אחר (שם). **ור״א מכשיר.** דקסבר מראה מקום היא לו לטרוח וללכת בשבילה עד אותו מקום, ואם יחפין ללכת יותר תבוא עליו ברכה (שם).

א) כ״ב קס., ב) כ״ב קסה. ושם נדפס על הגליון רש״ל גרס אכרי, ג) [עיל מח. וש״נ], ד) כ״ב קסה. גיטין סה., ה) [בכת״י נוסף: דלמכרא], ו) תוספתא קדושין פ״ב ה״ו, ז) [לקמן ע״ב], ח) [סס], ט) [בכת״י נוסף: הוא], י) [בכת״י נוסף: הוא], כ) [בכת״י ובר״ף נוסף: דבר רבי אליעזר], ל) [תוס׳ סוף מגילה], מ) בשבועות, רש״ל, נ) [בכת״י ובר״ף: דבר רבי אליעזר וכו׳], ס) [בכת״י נוסף: כגון], ע) [יהושע ט, כז], פ) [במגילה שם ובנדרים לז: איתא מפורש כל זה בתרגום ושם שכל אלו הפסוקים], צ) רש״ל, ק) [ועי׳ רש״י לעיל לג ע״א ד״ה תורת כהנים, ובכ״י כריתות יג ע״ב ד״ה מדרשות], ר) [גיטין פח ע״ב], ש) [צ״ל אלא שנתכחו], ת) [וכ״כ הערוך ערך תרגם], א) [נדל״ל הלכתא דלא אמר תנא אלא עד דתני הלכתא שהוא משנה וכו׳, ועיין בר״ן].

◆

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה המתרגם וכו׳ והמוסיף עליו דמתרגם וחזו:

◆

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש״י חגיגה ד:.

◆

תוס׳ ר״י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. אבל בשבח יוחסין, שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר לי שהוא לוי ונמצא כהן, אפילו ר״ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. מסנא. מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. כצורתו. כל התורה. שיקרא. שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא [תהדהד] [תסהיד] על דינא. מחרף. מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. תרגום דידן. של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה [ג, א] ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזר הוא ויסדו. קרא. משמע יודע עשרים וארבעה בדקדוק. הלכות. משנה. מדרש. ור׳ יוחנן דאמר תורה קאמר באמן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר׳ יוחנן, ועוד דהא אפשיטא דהלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.